

Irina Pavlovskaya 1959–2006

W czasie XIII Konferencji *Stratygrafia plejstocenu Polski*, zorganizowanej w rejonie Olsztynka na Mazurach, 6 września 2006 roku, w pełni sił twórczych, odeszła nagle Dr Irina Pavlovskaya, wieloletni pracownik naukowy Instytutu Geochemii i Geofizyki Narodowej Akademii Nauk Białorusi.

Urodziła się i przez całe życie mieszkała w Mińsku Białoruskim. Rodzina Jej matki ma polskie korzenie i pochodzi z Grodzieńszczyzny. Irina (dla przyjaciół z Polski była Ireną — takie imię otrzymała na chrzcie) wielokrotnie spędzała wakacje w Nowojelni koło Grodna, gdzie słuchała polskiego radia i czytała polskie książki. Z upływem czasu zaczęła perfekcyjnie mówić po polsku, także dzięki wrodzonym zdolnościom językowym, bo poza rosyjskim i białoruskim, znała również biegle angielski i francuski.

Ukończyła studia na uniwersytecie w Mińsku w 1981 roku, uzyskując tytuł magistra geografii i geomorfologii. Po studiach pracowała najpierw w służbie geologicznej, zajmując się interpretacją zdjęć lotniczych, a w 1983 roku rozpoczęła studia doktoranckie w Instytucie Geochemii i Geofizyki Akademii Nauk Białorusi.

W 1986 roku urodziła córkę Olgę, a w 1989 roku, na podstawie rozprawy wykonanej pod kierunkiem Profesora E.A. Levkova, dotyczącej budowy geologicznej, rzeźby i rozwoju połockiego zbiornika zastoiskowego, uzyskała stopień doktora nauk geologicznych i mineralogicznych. Następnie rozpoczęła pracę w Instytucie Geochemii i Geofizyki (okresowo noszącym nazwę Instytutu Nauk Geologicznych) Akademii Nauk Białorusi.

W jej działalności naukowej zaznaczało się stopniowe, ale konsekwentne rozszerzanie zakresu badań, zarówno pod względem problematyki, jak i regionu. Początkowo zajmowała się osadami zastoiskowymi i paleogeografią jezior przyłodowcowych w rejonie Połocka, a potem także w zachodniej Białorusi. Od tego zagadnienia przeszła wkrótce do problematyki ewolucji sieci rzecznej w plejstocenie na Białorusi, ale w ścisłym powiązaniu z obszarami Polski, Litwy i Ukrainy. Inicjowała wykonanie wierceń i opracowanie profili stratotypowych osadów interglacjalnych z rejonu Mohylewa i Homla we wschodniej Białorusi. W ostatnim czasie bliska była uzyskania nowych rdzeni wiertniczych ze stanowisk interglacjalnych w rejonie Brześcia.

Prowadziła prace, także terenowe, które miały na celu określenie dynamiki lądolodu ostatniego zlodowacenia oraz wyznaczenie zasięgów zlodowaceń na obszarze Białorusi i ich korelacji z Polską i Litwą. W ramach szerokiej współpracy międzynarodowej uczestniczyła w projekcie dotyczącym datowania metodą izotopów kosmogenicznych zasięgu lądolodu ostatniego zlodowacenia na obszarze Europy Środkowej i Wschodniej.

Entuzjizm badawczy Ireny, pogłębiona wiedza i doświadczenie oraz otwartość na wprowadzanie nowych metod badawczych szybko sprawiły, że stała się ekspertem nie tylko w sprawach geologii i paleogeografii czwartorzędu Białorusi oraz metodyki kartowania geologicznego, ale również procesów geomorfologicznych, w tym także zagrożeń naturalnych w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Ryc. 1. Irena na wycieczce w Parku Yellowstone, po Kongresie INQUA, sierpień 2003 r. Fot. L. Marks

Jej głęboka wiedza geologiczna oraz obowiązkowość i terminowe wywiązywanie się z podejmowanych zobowiązań sprawiły, że obarczano ją coraz to nowymi funkcjami. Została sekretarzem rady naukowej i członkiem rady wydawniczej Instytutu Geochemii i Geofizyki Narodowej Akademii Nauk Białorusi oraz sekretarzem Komisji Kenozoiku Białoruskiego Komitetu Stratygrafii.

Ostatnie kilkanaście lat to intensywna aktywność naukowa Ireny, przede wszystkim na polu międzynarodowym. Była inicjatorem przystąpienia Białorusi do Międzynarodowej Unii Badań Czwartorzędu w 2001 roku i od początku pełniła funkcję sekretarza Komitetu Narodowego INQUA. Pełniła funkcję członka Komisji Zlodowaceń, a w latach 2003–2005 była sekretarzem Grupy Perybaltyckiej INQUA. Od 1999 roku wchodziła w skład rady programowej *Geological Quarterly* i miała znaczący udział w promocji tego czasopisma, co zaowocowało wpisaniem go na listę filadelfijską.

Była głównym organizatorem dwóch międzynarodowych sympozjów Grupy Perybaltyckiej INQUA na Białorusi w latach 1997 i 2002, uczestniczyła w grantach finansowanych przez IGCP, INQUA, NATO i KBN.

Dorobek naukowy Ireny składa się z ponad 100 publikacji, w tym 3 monografii, 40 artykułów opublikowanych w międzynarodowych, recenzowanych czasopismach naukowych (w tak renomowanych jak *Science*, *Boreas*, *Quaternary International*, a także *Geological Quarterly*) oraz ponad 50 komunikatów z konferencji, zorganizowa-

nych przede wszystkim w Polsce i na Białorusi, ale również w Danii, Estonii, Holandii, Kanadzie, Niemczech, Rosji, RPA, Stanach Zjednoczonych, na Litwie, Łotwie, Ukrainie i Węgrzech.

Oprócz prac badawczych, pełnienia ważnych funkcji i aktywności w rozlicznych organizacjach, prowadziła działalność dydaktyczną, między innymi jako współpromotor, w latach 2000–2003, dwóch prac magisterskich wykonywanych przez studentki Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, w stanowiskach interglacialnych Poniemuń i Żydowszczyzna w rejonie Grodna. W latach 2002–2003 była również zatrudniona na stanowisku docenta na Państwowym Uniwersytecie Białoruskim w Mińsku, gdzie prowadziła zajęcia dydaktyczne.

Do Polski po raz pierwszy przyjechała jesienią 1994 roku na międzynarodowe Sympozjum Podkomisji Stratigrafii Czwartorzędu Europy INQUA w Łodzi, poświęcone zinnemu piętru warty. Od tego czasu bywała w Polsce coraz częściej, a w niektórych latach — kilkakrotnie. Była białoruską patriotką, ale niejednokrotnie mawiała, że Polska stała się Jej drugą ojczyzną. Była inicjatorem

współpracy transgranicznej z Polską i Litwą oraz koordynatorem, ze strony białoruskiej, wniosków projektów badawczych, które miały na celu wielostronną współpracę regionalną.

Życie rodzinne było dla Niej nie mniej ważne niż praca naukowa. Irena kochała i była kochana. Silne więzy łączyły Ją z ukochaną córką Olą, otaczała miłością Mamę. Mimo problemów i trudności życia codziennego starała się zachowywać wrodzony optymizm i niezależność. Znała się na dobrej kuchni i winach, świetnie pływała, a jednym z Jej rozlicznych talentów była doskonała umiejętność szycia.

Irena pozostaje w naszej pamięci jako wybitny naukowiec o wszechstronnej wiedzy, geolog terenowy o niespożytych (jak nam się wydawało) siłach, serdeczna Koleżanka i Wspaniały Przyjaciel.

Została po Tobie pustka, której nikt i nic nie wypełni. Ogromnie nam Ciebie brak.

Leszek Marks & Hanna Winter